

A TEKINTETES VÁRMEGYE

Bent áll a legődönabb Belváros kellős közepén és mégis, mintha kívül volna Budapesten. A Vármegye háza. Patinás épülete mellett részvéltlenül, érdektelenül megy el a fővárosi ember, ebben a házban nem az ő ügyeit intézik. Néha-néha újságokban olvas róla, kisgyűlés volt, megyegyűlés és ha valami politikai pikantéria kerül szóba „napirend előtti felszólalás” formájában, felületesen el is olvassa, de azután újból megfeledkezik róla. Ó Budapest és ez a „megye”.

Ha szabad: Budapest számára szeretném ezekkel az igénytelen sorokkal felfedezni Budapest egyik legszebb ékgyöngyét, legpatinásabb műemlékét.

Es előljáróban: a pestieknek kicsit csakugyan igazuk van. A megyeháza nem pesti intézmény, nem pesti a hangja, nem pesti a levegője. Az ősi magyar vármegyék levegője árad minden zugából. Más mint a városháza, más mint a minisztériumok „kérlek alássan” bokázása, könyökhajlítás szerbuszosága, ami különben sem magyar dolog, hanem osztrák közös hadseregbeli, amivel kapcsolatban nyugodtan fel lehet említeni az egykori K. u. K. őrnagy kérdését, mely annyira jellemezte: *bist du Hauptmann erster Classe oder sind Sie Hauptmann zweiter Classe...*

Itt vármegyei hang van, talán az igazi magyar hang, mely uri tegeződés nélkül is és nem sért magázva sem. Uri. Talán ez a legjellemzőbb minden megyeházra. Uri a csendje, az ódon kis terem szöglete, ahol ott áll a titkároknak összetolt két íróasztal, de uri minden hivatali szobája a biedermeier butorokkal, hatalmas festményekkel, melyek egykori főispánokat, főispáni helytartókat ábrázoltak, akik két-három, sőt közel négyszáz esztendővel ezelőtt ugyanezekben a szobákban, talán ugyan-ezekben a butorokban ülve intézték a megye sorsát.

Budapest legrégebbi műemléke

Ez az alcim legfeljebb annyiban tulság, hogy van egy épület, amely csakugyan megelőzi: a *belvárosi templom*. De utána, mégpedig közvetlenül utána a megyeháza következik, melyet ma négy utca határol. Az ősi épület persze ennek csupán a magja. A középső négyszög alakú épület északi szárnya az, amely már az ezerhatszáz-as években állott.

Ez az épületrész, a volt török hadi pékműhely, a magja a mai megyeházának melyet azóta az épület későbbi szárnyaival együtt műemlékké nyilvánítottak. Nagyon helyesen, mert építészeti szempontból igen nagy értéket jelent. Az egykori török kenyérraktár a jelenlegi hatalmas telekkomplexummal együtt Budavár és Pest visszafoglalása után került magyar kézre. Illetve hiszen ha magyar kézre került volna a budai császári komisszárius kezére került mint *hadiszákmány*, ami a hatalmas telket is számításba véve, már akkoriban is igen jelentős értéket képviselt.

Hogyan alakult ki a mai megyeháza?

Ez az épületrész, a volt török hadi pékműhely, a magja a mai megyeházának melyet azóta az épület későbbi szárnyaival együtt műemlékké nyilvánítottak. Nagyon helyesen, mert építészeti szempontból igen nagy értéket jelent. Az egykori török kenyérraktár a jelenlegi hatalmas telekkomplexummal együtt Budavár és Pest visszafoglalása után került magyar kézre. Illetve hiszen ha magyar kézre került volna a budai császári komisszárius kezére került mint *hadiszákmány*, ami a hatalmas telket is számításba véve, már akkoriban is igen jelentős értéket képviselt.

Persze akkoriban nem olyan volt a környéke mint manapság. A telek akkor egyik oldalával a város védőfalára és bástyájára támaszkodott. Ezen a helyen ma a Semmelweis-utca húzódik.

A császári komisszárius az értékes hadiszákmányt igyekezett mihamarább pénzre váltani. Ugyanakkor Pestvármegye nagy gondban volt. A török hódoltság alatt a *füleki várba menekült* és sem Pesten sem Budán nem volt háza. Alkudozásba kezdett a császári biztossal és az akkor egymeletes kis házat meg is vásárolta.

Es itt érdekes megemlíteni hogy ebben az időben a megye még egy házhoz jutott. Ez a ház Budán állott és — szintén egy komisszárius háza volt.

Császári biztos aki a fél vármegyét kirabolta

Ennek a háznak tulajdonosa szintén császári komisszárius volt, aki a fél vármegyét kirabolta. Szegény megye úgy jutott ehhez a házhoz hogy a komisszárius ur rablásaiért a vármegyének kellett vállalnia a kártalanítást. Így ragadt rá a ház. Az esethez legfeljebb annyit még a hozzáfűzni való hogy a komisszárius ur rablásait Bécsben nem vették nagyon zokon. Az illető budai egykori „háztulajdonost” osztrák *báróvá* nevezték ki.

De térjünk vissza a megyeházára. Amint a hódoltság megszűnt, újraéledt a magyar élet, a vármegye ügyforgalma is alaposan megdagadt. Mária Terézia és II. József idejében már elégtelennek bizonyult a régi ház.

Ebben az időben, a tizennyolcadik század végén építették meg a vármegyeház Semmelweis-utcai frontját, mely kétemeletes, tiszta barokk stílusú front. Valószínű hogy ugyanebben az időben épült a szerényebb egymeletes ház a Városház-utcai utczakaszon.

Az ezernyolcszáz-as esztendő elején, közvetlenül a napoleoni háborúk után következett be a fejlődés újabb fázisa. Európa egy új világ állandósultságába óhajtott berendezkedni és a vármegye székházának középső része, amelyen északi oldalán a régi török épületre támaszkodik, déli oldalán pedig — ahogyan ma is áll — egy középső kis udvar körül négyszög alakban épült meg két emelet magasságban.

Ez a rész foglalja magába a vármegye gyönyörű dísztermét és a vármegyei levéltár helyiségeit. Ezenkívül egy kápolna volt itt, mely a rabok kápolnájaként szolgált. 1872 körül ugyanis ide telepítették a Budapestvidéki Törvényszéket.

De beszéljünk először a gyönyörű műemlékről, a közgyűlési teremről, erről a tiszta empir

Nagyságos Asszonyom!

Most olcsón vásárolhatja a téli divatbemutatók legjobb fazonjait. Megbízható minőség — elsőrendű kivitelben.

Néhány slágerünk:

- Aranciré estélyi kazak 24.80
- Gyapjú-angóra zsömperruhák 25.80
- Changean taffet estélyi ruhák 29.80
- Délutáni és vacsorázó ruhák ..... 39.—
- Télikabátok dús prémezéssel 98.—, 78.—, 58.—

Modelljeinket mérték szerint is elkészítjük

Rákóczi út 4 **ÁBEL** Rákóczi út 66
DIVATHÁZAK

stílusu teremről, mely azonban a copf-stílust is magánviseli még. Különben ennek a stílusnak van Budapesten még egy gyönyörű emléke. A belügyminisztérium díszterme, mely épen a közelmúlt években olyan sok vihart támasztott. A belügyminisztérium volt ugyanis az egykori — helytartóság épülete.

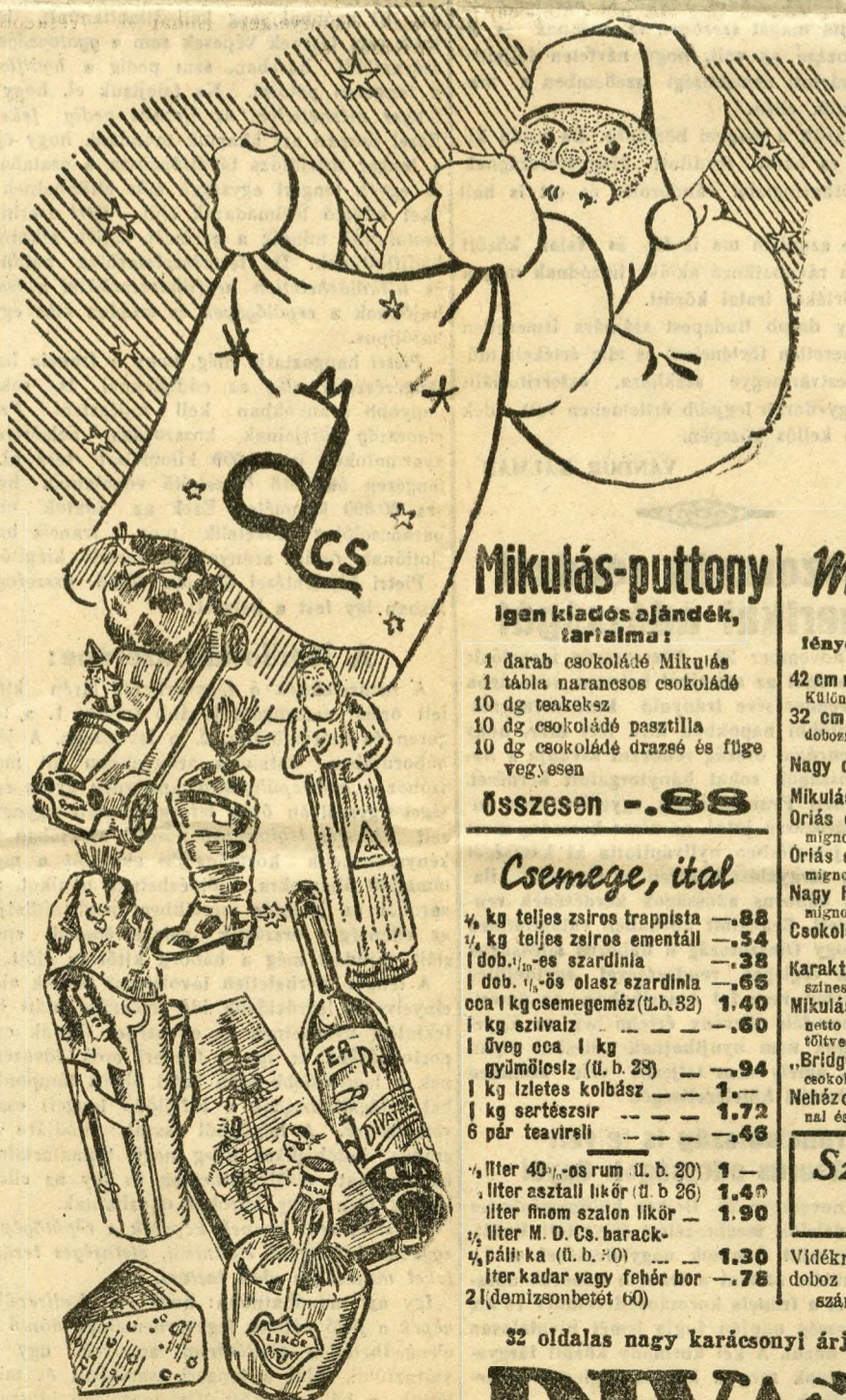
Ma a belügyminisztérium terme szebb, de a vármegyeház dísztermének is csak egészen csekély befektetésre volna szüksége, hogy fel vegye vele a versengit.

A „három öngyilkos”

Es ez a terem annál inkább megérdemli a teljes és tökéletes restaurálást, mert ebben a te-

remben személyesen munkálkodtak a legnagyobb magyarok. Ebben a teremben szónokolt „a hazai művelődés előmozdításáért” Széchenyi István gróf, itt munkálkodott Teleki László gróf és itt ragadta el hevével a megyei urakat Nyári Pál, a 48-as alispán. Három név, a „három öngyilkos”, akik a magyar tragikum, a megyei levegőből kisarjadt megújodási vágy, hősi halottai.

A vármegyeház dísztermében — pusztán véletlen játéka idézte fel, hogy a három nagy öngyilkos remekbe készült portréi egymás mellé kerültek. És a három nagy név mellett nem szabad elfeledkezni a negyedikről sem, amelynek viselője ezeket a portrékat alkotta: Bara-

Mikulásra és karácsonyra

közel 900 alkalmazott várja Önt!

Mikulás-puttony

Igen kiadós ajándék, tartalma:

- 1 darab csokoládé Mikulás
- 1 tábla narancsos csokoládé
- 10 dg teakeksz
- 10 dg csokoládé pasztilla
- 10 dg csokoládé draszté és füge vegyesen

Összesen **-88**

Csemege, ital

- 1/2 kg teljes zsiros trappista —88
- 1/2 kg teljes zsiros ementál —54
- 1 dob. 1/2-es szardínia —38
- 1 dob. 1/2-es olasz szardínia —66
- 1 kg csemegeméz (L.b. 32) 1.40
- 1 kg szilvaíz —60
- 1 üveg oca 1 kg gyümölcsöz (L. b. 23) —94
- 1 kg izletes kolbász —1.—
- 1 kg sertézsír —1.72
- 1 pár teavireli —46

- 1/2 liter 40%-os rum (L. b. 20) 1.—
- 1/2 liter asztali likőr (L. b. 26) 1.40
- 1 liter finom szalon likőr —1.90
- 1/2 liter M. D. Cs. barack —1.30
- 1/2 palinka (L. b. 20) —1.30
- 1 liter kádár vagy fehér bor —78
- 2 l demizsonbetét 60)

Mikulások

csokoládéból, fényes, piros alumíniumban

- 42 cm magas óriás Mikulás 1.18
- Küldődoboz —.10
- 32 cm magas Mikulás dobozzal együtt —88
- Nagy csokoládé Mikulás —48
- Mikulások, darabja —22, —22
- Óriás csizma mignonnal töltve, dobozzal —83
- Óriás sarkanttyus csizma mignonnal töltve —94
- Nagy huszárcsizma mignonnal töltve, dobozzal —94
- Csokoládé csizmák —48, —36, —22
- Karakterbaba színes alumíniumban, dobozzal —62
- Mikulás díszdoboz netto 1/2 kg csok. desszerttel töltve —96
- „Bridge” ajándékdoboz csokoládés desszerttel töltve —48
- Nehéz oszokoládéautó mignonnal és M. D. csizmával (dobozban) 2.03

Szép tajtmák olcsó áron

Vidékre postán a postaköltség és doboz (önköltségi áron való) felszámítása mellett szállítunk.

Keksz, teasütemény

- 1/2 kg keksz —48
- 1/2 kg teakeksz —54
- 1/2 kg négyszögletes teakeksz —70
- 1/2 kg „Bridge” különleges teakeksz dobozban —80
- 1/4 kg csokoládés keksz —54
- 1/4 kg teasütemény —64, —48
- 1/4 kg különleges teasütemény —88

Fűszerezés

- 10 dg pörkölt kávé —70
- 1/2 kg H. O. Cs. kakaó —88
- 1/2 kg csokoládé —1.20
- 1/2 kg mázola —80
- 1/4 kg mogyoróhéj —83
- 1/4 kg mandulabél —60
- 1/4 kg dióbél —64
- 1/2 kg uradalmi kék mák —54
- 10 dg magyar bors —48
- 10 dg majorana —30
- 1/4 kg köménymag —18
- 1 kg rizs —68

32 oldalas nagy karácsonyi árjegyzékünk megjelent, postán díjmentesen küldjük.

MAGYAR DIVATCSARNOK
RÁKÓCZI-UT 72-74